

Schön – sehr schön!

Acapella är mest känt för hornhögtalare med plasmadiskant. Stativa-
ren Fidelio II är mer diskret. Utseende-
mässigt, vill säga

TEST

Av Lars Erik Steinick

Den ursprungliga Fidelio lanserades 1987 och var en tvåvägs stativhögtalare med extra basmodul som kunde petas in i stativet. Dagens Fidelio II är också en tvåvägshögtalare med ett diskantelement och två bas-mellanregisterelement i D'Appolito-konfiguration, dvs. elementen sitter över varandra med diskanten i mitten. Bas-mellanregisterelementen är 100 mm i diameter och diskanten är en 28 mm silkeskalott.

Fidelio II är bara 150 mm bred och stativets smala front gör att den är riktigt snygg att se på. Högtalaren skruvas fast i stativets akrylplatta med tre skruvar och tre metalldistanser ser till att basreflexporten på lådans undersida får rätt arbetsförhållanden. Diskantelementet hamnar 90 cm över golvet. På undersidan av foten sitter fyra ställbara fötter och en spike längst bak i mitten. Tanken är väl den att när man har bestämt var högtalarna ska stå skruvar man upp de båda bakre fötterna så att spiken når golvet. Därefter kan man enkelt justera in högtalaren i våg med de båda främre fötterna.

Istället för att förstöra parkettgolvet med spiken valde jag att placera högtalarna på fyra CatFoot (eller ska det kanske heta Cat-Feet) från Entreq. Efter lite flyttande hamnade högtalarna 1,2 m framför bakväggen, med 2,4 m mellan högtalarna och ca 1 m från sidoväggarna. Lyssningspositionen, 3,1 m från diskantelementen, mätte jag upp med en laseravståndsmätare, och en θ vinkling på ca 20° gav bästa fokusering av ljudbild-

en. De hamnade faktiskt på nästan samma ställe där mina Martin Logan Vantage står i vanliga fall.

Resultatet av min uppställning blev en absolut bergfast placering av instrument och sångare i ljudbilden. Det finns inget att anmärka på i bredd, höjd eller djup. När man tittar på högtalarna förstår man inte hur de kan fylla ut rummet med musik som de gör, men det är bara att blunda och njuta.

PRODUKT: ACAPELLA FIDELIO II
INFO: WWW.ACAPELLA.DE
WWW.HIGHFI.SE
PRIS: 36.000 KR INKLUSIVE
STATIV

Ljudet

Ljudbilden är som sagt bred, hög och djup. Konstruktörerna har lyckats hitta en bra kompromiss mellan detaljer och överblick, ljudet är fokuserat och klangen mycket homogen. Den nedersta oktaven – mellan 20 och 40 Hz – hör vi inte mycket av, men något annat hade varit att begära för mycket. Jag kunde inte höra några färgningar av ljudet, diskanten är välupplöst och helt utan aggressivitet. Den ligger inte långt från elektrostaternas transparens och luftighet. Efter ett par år med elektrostathögtalare blir man rätt kräsen och tycker att de flesta dynamiska högtalare är antingen kompakta och tjocka i diskanten, eller skrikiga och hårda.

Inte så Fidelio II, alltså – den får mycket högt betyg. Personligen har jag mycket lättare att fördrå textilkalotter än alla typer av metalldiskanter. (Fast jag måste medge att det jag har hört av berylliumdiskanterna i Focals nya Utopia-serie verkar lovande, men då hamnar vi på andra sidan hundra tusen kronor för den minsta modellen, Diablo.)

Jag lyssnar en hel del på SR P1 och jag hörde inga som helt tendenser till nasal klang eller störande sibilanter ("essighet"). När lyssningströtthet inträffade berodde det uteslutande på programmaterialet, aldrig på högtalaren.

Under huvuddelen av testet har jag drivit Fidelio II med Ayre AX-7e, och högtalarkablarna har varit Supra Sword. Senare delen har de gått med KR Audio Kronzilla SXI. Sword-kablarna passade mindre bra i denna kombination, men jag hade ett par Purist Audio Proteus Provectus till låns och de passade utmärkt. Slinkylinks IBW (se HF nr 1/09) passade också mycket bra, och fick mig att vilja spela skiva efter skiva.

Musikexempel

Vi startar med ett par LP-skivor. Paul Simons "Graceland" från 1986 har jag både på LP och cd. Enligt mitt tycke är LP-versionen ljudmässigt klart överlägsen, den ursprungliga cd:n är inget vidare. Ljudet är stort och fylligt, med fin närvaro. Hela skivan genomsyras av ett starkt rytmiskt driv, och här visar Fidelio II sin oroliga förmåga att engagera och hålla intresset för musiken vid liv; det är svårt att sitta stilla. "Homeless" och introt till "Diamonds on the soles of her shoes" framförs a capella (!) tillsammans med Ladysmith Black Mambazo, och här får vi prov på högtalarnas fina förmåga att återge perspektiv och klang. Basisten Baghiti Khumalo spelar på många spår och hans virtuosa spel går fram fint, tonen är torr och fast, transientförmågan imponerar.

Nästa skiva är Johann Sebastian Bachs "Schübler-koraler", eller "6 koraler av olika slag" som Bach kallade dem, BWV 645–650. Ton Koopman spelar på orgeln i Waalse Kerk i Amsterdam (på en dubbel-LP från Archiv). Jag får ingen känsla av att detta spelas på två små stativhögtalare. Orgelklangen fyller mitt vardagsrum, högtalarna spelar med ett otroligt lugn, det verkar nästan gå långsammare än vanligt. De djupa pedalttonerna går fram fint.

Mer orgel, den här gången på cd. Det blir Jean Guillous tolkning av Modest Musorg-

skijs "Tavlor på en utställning" (Dorian). Guillou spelar på den gigantiska Kleuker-Steinmeyer-orgeln i Zürichs Tonhalle. Vi är långt från Waalse Kerk, det kan jag försäkra. Jag spelade först med Kronzilla, men bytte till Ayre för fastare kontroll i basen. Både dynamik och perspektiv imponerar stort, t.ex. i "Samuel Goldenberg och Schmuyle" och "Baba Yaga". I "Promenade" (spår 5) får vi ett exempel på att Fidelio klarar de explosiva urladdningar som orgeln förmår. Upplösningen i fortissimo-partierna imponerar stort.

Den katalanske gambisten och dirigenten Jordi Savall är en av mina absoluta favoritmusiker. Han spelar in ett halvdussin skivor per år på sitt eget bolag, Alia Vox. En av skivorna heter "Orient-Occident", vartannat spår med musik från Orienten, vartannat spår med musik från Spanien och Italien (1200–1300-tal). Här spelar Fidelio med kolossal närvaro och realism, det finns mängder av detaljer som man kan lyssna på, t.ex. hur de olika trumskinnen låter. Det är inga svårigheter att placera ut musikerna i rummet på de olika spåren. Samtidigt är det hela mycket musikaliskt och medryckande, det är svårt att sitta still. På "Danse de l'âme" (spår 5) sitter oud-spelaren Driss El Maloumi strax till vänster om mitten, långt fram och slagverkaren Pedro Estevan ut till höger, en bit bak. På nästa spår, "La Manfredina", sitter Jordi Savall lite till vänster om där El Maloumi satt, medan Estevas siter kvar på sin plats. Mycket illusoriskt.

Låt oss ta några exempel från High Fidelity Reference CD No. 80: På spår 1, "Followed the waves", med Melissa auf der Maur får vi spröda sopranstämmor och tungt komp med stor dynamik. Det klarar Fidelio med glans. Black Sabbaths gamla trumsolo "Paranoid" (spår 4) med Rami Eskelinen visar på högtalarnas förmåga till exakt timing och förmåga att återge cymbalernas metalliska klang. På spår 8 får vi japansk jazz: Takashi Mastunaga spelar piano över hela scenen, medan kontrabasen står absolut stilla i mitten. Antonio Vivaldi skrev mycket mer än "De fyra årstiderna", väldigt mycket mer faktiskt. Bland annat skrev han många konserter för blåsinstrument, på spår 9 spelar en ungersk fagottist mycket virtuost en sats ur en konsert för solofagott. Det klaras utan problem, notera att man har förpassat cembalon till kulisserna (långt bak till höger). Mozart ledde säkert sina konserter från cembalon om han inte spelade solo

själv. Det hör vi också på konserten för flöjt och harpa (spår 12) som skrevs i Paris 1778 för en flöjtspelande greve och hans dotter. Här hör vi finalen, ett franskt rondo, på en fin inspelning med ypperligt perspektiv. Ännu ett exempel på Fidelios fina förmåga att återge orgelmusik kan vi höra på det föregående spåret. Det blir Bach igen, även här från Schübler-koralerna: Meine Seele erhebet den Herrn, BWV 648. Hans Helmut Tillmans spelar på en Marcussen-orgel. En eloge till ljudteknikern, balansen mellan direktljud och efterklang är perfekt och vi hör musiken i klinga ut i rummet utan att detaljerna grötar ihop sig.

Slutsatser

Det är inte svårt att slösa lovord över Fidelio II. Acapellas konstruktörer har lyckats kombinera utseende och funktion på ett ovanligt fint sätt. Högtalarna har en nästan kuslig förmåga att projicera upp ett realistiskt scenario, man får en väldigt stor närvarokänsla. Det finns inga tendenser till lyssningströtthet.

Man kan kanske tycka att 36.000 kr är mycket pengar för ett par stativhögtalare i Fidelitys storlek, men låt inte lura er – den är mycket kompetent, och priset känns snarare i underkant när man har lyssnat ordentligt på den. Jag rekommenderar varmt en provlyssning. ■

